

GÖRÜŞÜM

Banka Kredi Sözleşmeleri

Prof. Dr. HAYRİ DOMANIÇ

Kendi kuruluş sermayeleriyle halkın tasarrufu parayı faiz karşılığı mevduat şeklinde toplayıp yatırım yapacak tüccar ve esnafa kredi sağlama gibi bir tür kamu hizmeti gören bankalar, Devletçe iyi denetlenmediğinden aşırı ve haksız kazançlar sağlayan birer soygun düzenine dönüşmüştür. Son otuz kırk yılda basına yansıyan kredi ihtilaflarında Devlet bankaları dahil tüm bankaların emredici hükümlere aykırı ve birbirinin benzeri tip kredi sözleşmeleri kullandığı ve her maddesi, tüm maddeleri çeşitli hapis cezalarını gerektirecek derecede emredici hükümlere aykırı ve çok küçük puntolarla yazıldığından okunması da imkânsız bu kredi sözleşmeleri kısa sürede faktoring şirketlerine de yansımış ve her iki kredi kurumunun inanılmaz haksız amaçlar sağlamasına yönelmiş, bu ağır kredi şartlarına dayanamayan borçluların bir çoğu da iflâs etmiş, aş ve iş yerlerini kapatmak zorunda kalmıştır.

DEVLETİN GEREĞİ GİBİ DENETLEMEDİĞİ BANKALAR, KREDİ MUKAVELELERİNİN HER MADDESİNİ EMREDİCİ KURALLARA AYKIRI OLARAK KENDİ LEHİNE VE KREDİ MÜŞTERİLERİNİN ZARARINA DEĞİŞTİRİMİŞ, AŞIRI KREDİ MASRAFLARI NEDENİYLE BİRÇOK İŞYERLERİ KAPANMIŞ, İŞSİZLER ARTMIŞTIR.

FAKTORİNG KREDİ SÖZLEŞMELERİ DE, YİNE DEVLET DENETİMİ YAPILMADIĞINDAN YALNIZ KREDİ VEREN LEHİNE ÇALIŞAN, KREDİ MÜŞTERİSİNİ İFLASA SÜREKLEYEN BİR BELGE HALİNE GELMİŞTİR.

Devlet bankaları dahil, kelime kelime birbirinin benzeri banka kredi sözleşmelerinin geçersiz ve kredi borçlularını çok zarara uğratan, dolayısıyla vergi kaybına da neden olan ve Maliye Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı, BDDK, Bankalar Birliği ve T.C. Merkez Bankası gibi görevli devlet kuruluşlarınca denetlenmeyen hatalı kredi sözleşmelerinden örnekler şöyledir :

1) Tüm banka kredi sözleşmelerinde, ilâveten resmi makamların gözetim ve denetiminde bulunan faktoring sözleşmelerinin tamamındaki bir maddeye göre ;

“ Vadeli kredi veren taraf, kredi borçlusunun temerrüde düşmesine gerek kalmaksızın, sadece tek yanlı kendi takdirine göre kredi vadesini dilediği gibi kısaltabilir ve hatta icabında üç-beş sene vadeli kredinin hemen beş gün içinde bankaya ödenmesini isteyebilir.”

Oysa kredi vadesi de sözleşmenin esaslı unsurlarından olup, kredi

sözleşmesinin imzalandığı tarihte iki tarafın karşılıklı rızaları ile tespit edildiğinden bir temerrüt hali saptanmaksızın kredi verenin vadeyi dilediği gibi kısaltması veya ortadan kaldırması Borçlar Kanunu'nun 1 ve 2. maddelerine aykırıdır.

2) Yine tüm kredi sözleşmelerinin herbirine göre; "Kredi veren, kredi faizi ve komisyonlarını dilediği zaman dilediği kadar artırabilir. Hatta daha sonra arttırılan faizlerin aylar ve yıllarca önce ödenmiş olan daha az faizli kredi dilimlerine de uygulayabilir."

BDHD = Tam bir delinin hatıra defteri.

3) Ticaret Kanunu'nun 6. maddesi ile Borçlar Kanunu'nun 127. maddesine göre, zamanaşımı ve hak düşüren süreler tarafların anlaşması ile uzatılıp, kısaltılmadığı halde, tüm kredi sözleşmelerinin tamamında, kredi borçlusunun zamanaşımı def'inden feragat ettiği yazılıdır.

4) Kredi sözleşmelerinin tamamına göre, taraflar arasında çıkacak anlaşmazlıklarda; " Banka defterlerinin yegane delil olacağı" yazılı olduğu gibi, banka veya faktora rehnedilen malların ancak icra yolu ile en çok bedel ödeyene satılabileceği ve bu teminat malların paraya çevirme işlerinin alacaklıya bırakılamayacağı veya bu malların alacağına mahsuben banka ve bankere maledilemeyeceği Medeni Kanununun 949. maddesinde yazılı olduğu halde, kredi sözleşmelerinin tamamında bu emredici kurala aykırı yetkiler kredi verene tanınmıştır.

5) Maliye Bakanlığı ile BDDK'nın denetiminde çalışan bir factoring şirketi kredi sözleşmesinin 18. maddesine göre ; "Temerrüt faizi ayda % 30, yılda % 360 tır."

Türkiye yıllık gelirlerinin % 50'ye yakını 98 banka ile bu bankaları kuran zenginlerimize aittir.

19. asırda sömürgeciliğin yaygın bir meslek olduğu devrede bile ve hatta bir memleketi işgal eden düşman bile Türkiye'deki bankalar kadar yıkıcı ve doyumsuz değildir.

Basından öğrenildiğine göre, Türkiye'de faaliyet gösteren toplam 98 bankanın 2006 yılı ilk dokuz ayındaki cirosu, Türkiye yıllık milli hasılasının % 18'i kadardır. % 82 geriye kalan gayrisafi milli hasılanın önemli bir bölümü de, % 18 gayrisafi milli hasılayı üreten 98 bankanın kurucuları zenginleri-mizle, bunların sahip olduğu diğer şirketlerde gayrisafi milli hasılanın % 20'sini kontrol ettiği varsayımında en fazla 100 bin kişiyi oluşturacak banka ve patronları dışında kalan 72 milyon Türk'ün ekonomik hayatı %52 bakiye gayrisafi milli hasılaya mahkûmdur. Yani Türkiye yıllık gelirlerinin % 50'ye yakını 98 banka ile bu bankaları kuran zenginlerimize

aittir. 72 milyon nüfusumuz da 98 bankanın yıllık kazancından %2 daha fazla kazanmaktadır. 19. asırda sömürgeciliğin yaygın bir meslek olduğu devrede bile ve hatta bir memleketi işgal eden düşman bile Türkiye'deki bankalar kadar yıkıcı ve doyumsuz değildir.

Devlet bankaları dahil, Türkiye'de bankaların memleket aleyhine zararlı olduğu ve soygun düzenine yönelik bulunduğu, 12 Eylül 1980 Askeri Hükümetinin verdiği tarihteki banka verilerine göre de göze çaracak derecede açıktır. Şöyle ki :

A- 1980 yılı sonunda enflasyon % 115 ve % 125 olduğu halde, temerrüt faizi % 5 ve % 10 olup , 27 Mayıs 1960 askeri darbesinden sonra çekişen ve 1977 – 1980 arasında günlük 20 – 25 gencimizin şehit veya gazi olmasına neden olan sol – sağ partilerin Devlet işleri ile uğraşacak İLGİ VE BİLGİLERİ'nin olmadığını kanıtlamaktadır.

B-1980 sonunda enflasyon, % 15 ve % 25 olduğundan kredi faizleri % 150' yi aşmakta, ama vatandaşın 3-5 bin liralık mevduatı yıllık % 2 faiz mukabilinde bankalarda sömürülmektedir.

Bu dengesizlik gelir dağılımı ve sömürüde 1960 – 1980 devresi hükümetlerin ekonomi ile hiç BİLGİLENMEMELERİ ilâveten İLGİLENMEMELERİ nedenine dayalıdır.

Enflasyonun % 21'e düştüğü 1980 yılında çıkarılan 3095 sayılı Faiz Kanunu, temerrüt faizini enflasyondan birkaç puan daha fazla, % 30 olarak tespit etmiş, daha sonra enflasyonun azacağı varsayımında hükümetin yıllık temerrüt faizini % 50'ye kadar arttırabileceği kanunda belirtilmiş ve 1994 krizinde dolar kuru % 100'ü aşmış, enflasyon % 100'ü geçmiş, yıllık Hazine bonusu faizleri % 150 - % 242'ye düzeylerine kadar çıkmışsa da 1984 yılında % 30 olarak tespit edilen yıllık temerrüt faizini, 3095 Sayılı Kanundaki yetkisine rağmen devrelerin hükümetleri temerrüt faizini % 50'ye çıkarmayıp, düşürememiş, her zaman halka zarar veren idare hatası çok basit bir faiz konusunda da zararlı olmaya devam etmiştir.

**

Hayri Domaniç, 1995 yılından bu yana, banka kredi sözleşmelerinin çok bozuk olduğunu, kredi borçlularını sömürmeye yönelik bulunduğunu, Anayasa'nın 167. maddesi ile çeşitli devrelerde yürürlükte bulunan değişik bankalar kanunlarında, banka kredi sözleşmelerini düzeltecek, emredici hükümlere uygun hale getirecek yetkiler ve hatta görevler, Bakanlar Kurulu, Maliye Bakanlığı, Hazine (BDDK), Bankalar Birliği ve T.C. Merkez

Bankası gibi Devlet kuruluşlarına verildiği halde, bir düşmanın yapamayacağı kadar Devlet ihmali nedeniyle son 30 – 40 yılda hiçbir bankaya disiplin cezası dahi verilmemiş ve hiçbir kredi sözleşmesinin hiçbir hükmü de Devletçe düzeltilmemiştir.

Bu gibi hataları altı ayrı makale ve kitapçığında belirten Hayri Domaniç, Anayasa'nın dilekçe hakkını düzenleyen 74. maddesine göre yazdığı 35 sahifelik ilmi bir dilekçede banka kredi sözleşmesinin hangi hükümlerinin hangi yasa nedeniyle geçersiz ve tefeciliğe yönelik olduğunu :

a) Anayasa'nın 108. maddesine göre, bazı adli ve askeri konular hariç, herşeyi denetlemeye yetkili Cumhurbaşkanlığı Yüksek Denetleme Kurulu'na,

b) TBMM Başkanlığı'na,

c) Başbakanlık'a,

d) Ve diğer ondört bakanlık veya resmi idareye başvurmuş, banka kredi sözleşmelerinin düzeltilmesini talep etmiştir.

Domaniç'in bu başvurularına sadece teşekkür cevapları gelmiş, Cumhurbaşkanlığı'nın teşekkür mektubunda ise, konunun ilgisi itibariyle Devlet Bakanı Abdülatif Şener'e havale edildiği açıklanmıştır. Bu başvurudan da hiçbir netice alınamamıştır.

Domaniç, BDDK'ya yeni bir dilekçe yazarak, banka kredi sözleşmelerinin BDDK ve Bankalar Birliği tarafından denetlenip düzeltilebileceğini açıklayan Bankacılık Kanunu'nun 76., 80. ve 93. maddelerini yazmak suretiyle yeniden düzeltme talebinde bulunmuş, tamamı devlet memuru sayılan BDDK ve Bankalar Birliği memurları, hatalı banka kredi sözleşmesini denetleme ve düzeltme görevini ihmal ettiği takdirde 765 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 228.,230.,235. ve 240. maddelerine göre suç duyurusunda bulunacağını dilekçesinde belirtmiştir.